

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z UPORABO AED-ja

*POVZETO PO ERC SMERNICAH
2015*

ANTON KOŽELJ

Izvajanje temeljnih postopkov oživljanja (v nadaljevanju TPO) sodijo med ene izmed najbolj **stresnih postopkov**, ki se izvajajo tako v **laični prvi pomoči**, kot **nujni medicinski pomoči**.

Pristop, ugotovitev potrebe po oživljanju in sama izvedba postopka pa zahteva odločno ukrepanje brez odlašanja.

Vsaka zamujena minuta zmanjša možnosti uspešnega oživljanja za približno 10 %.

Zaradi omenjenega je možnost za uspešno reanimacijo (**tudi ugoden nevrolški izid**) odvisna od prisotnih očividcev, oziroma hitrosti začetka izvajana TPO.

Srčni zastoj še vedno predstavlja enega od vodilnih vzrokov smrti v Evropi.

ZAKONODAJA RSLO

- V Kazenskem zakoniku iz leta 2012 določa, da se oseba, ki ne pomaga osebi, ki je v neposredni smrtni nevarnosti, čeprav bi to lahko storil brez nevarnosti zase ali koga drugega, se lahko kaznuje z zaporom do enega leta. Takšno dejanje se smatra kot splošno dejanje opustitve prve pomoči (Ur. l. RS, št. 50/2012, člen 130).
- Dolžnost nujenja prve pomoči se po obsegu deli v dva dela:
 - 1) Kot splošna dolžnost vsakega občana.
 - 2) Kot dolžnost nujenja prve pomoči vsakega zdravstvenega delavca, ki je po obsegu mnogo širša, saj je opredeljena kot nujna medicinska pomoč.

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA ODRASLIH TPO

Basic life support –BLS

Njihov osnovni namen je, da zagotovimo vsaj minimalno oskrbo CŽS in srca s kisikom do začetka dodatnih postopkov oživljanja.

Veriga preživetja



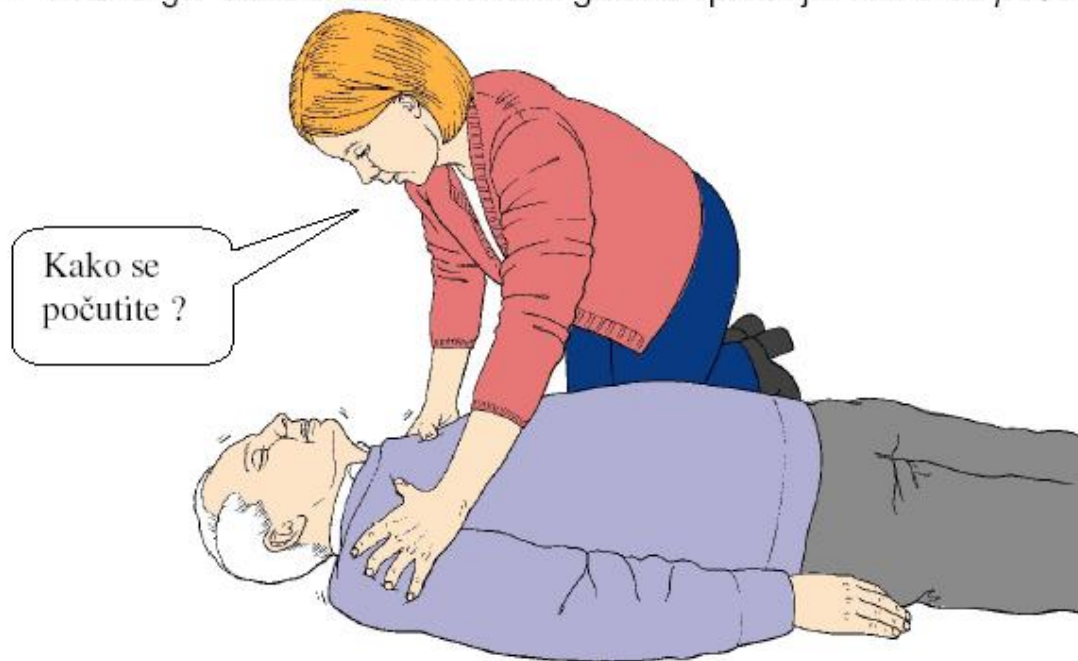
- 1 Zgodnja prepoznavna dogodka in hiter klic pomoči,
- 2 Zgodnja izvedba zunanje masaže srca,
- 3 Zgodnja izvedba defibrilacije (če je seveda le te potrebna),
- 4 Ustrezna oskrba po oživljanju.

PRISTOP

1. Poskrbeti za varnost reševalca in žrtve.

2. Preveriti, ali se prizadeti odziva:

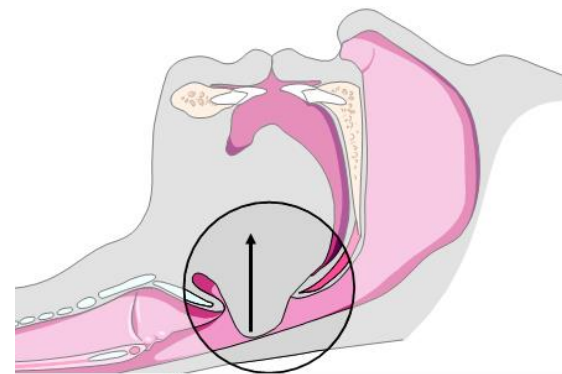
- nežno ga stresite za ramena in glasno vprašajte *Kako se počutite.*



3. če na vprašanje odgovori ali se premakne:

- ga pustite v obstoječem položaju (če ni nevarnosti, da bi prišlo do novih zapletov) in ugotovite morebitne poškodbe;
- v rednih presledkih preverjajte stanje in pokličite pomoč, če je potrebna.

ČE SE OSEBA NE ODZIVA SPROSTIŠ DIHALNO POT

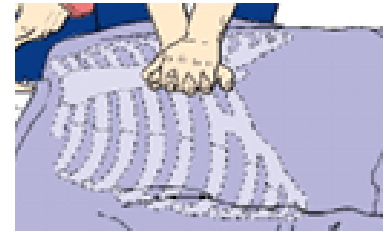
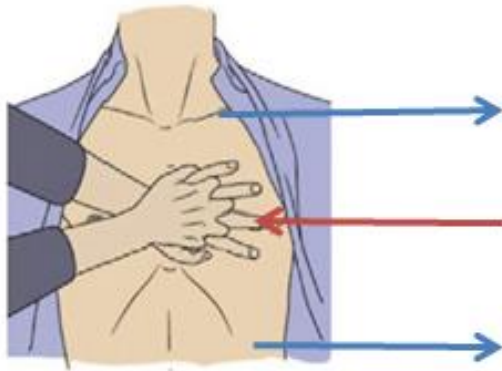


PREVERIŠ DIHANJE

1. **OPAZUJ** (morebitno dvigovanje in spuščanje prsnega koša)
2. **POSLUŠAJ** (morebitne dihalne šume)
3. **OBČUTI** (morebiten izdihan zrak na vašem licu)

CELOTNO PREVERJANJE POTEKA 10 SEKUND





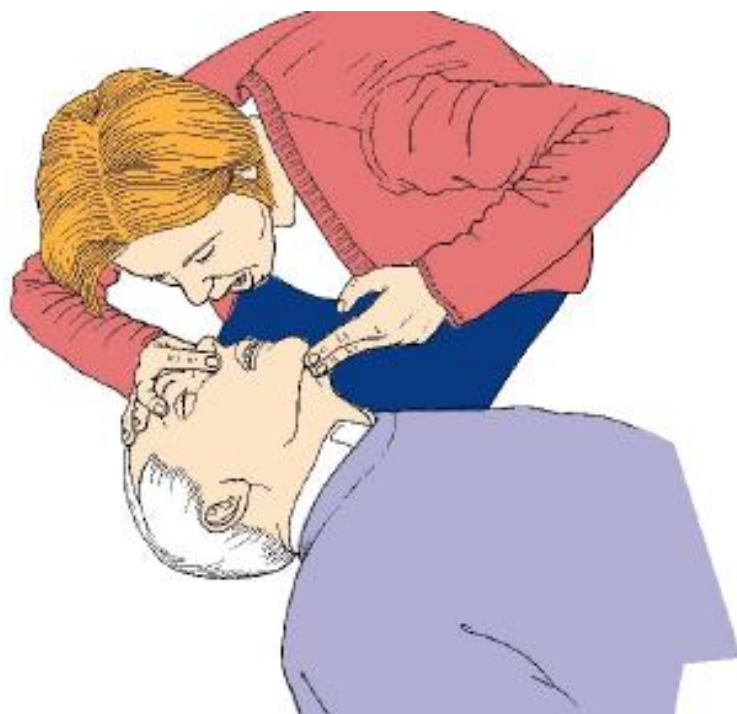
ZAČNEMO S POSTOPKI ZUNANJE SRČNE MASAŽE !

1. RAZGALIMO PRSNI KOŠ ŽRTVE
2. POLOŽIMO DLAN ENE ROKE NA CENTER PRSNEGA KOŠA
3. PRAVOKOTNO SE NAGNITE NAD ŽRTEV IN PRITISKAJTE PRAVOKOTNO NA PRSNICO, DA SE PRSNI KOŠ VDA **5-6 cm** GOLBOKO
4. IZVAJATI **30** STISKOV (frekvenca 100/120min)



SLEDITA 2 VPIHA

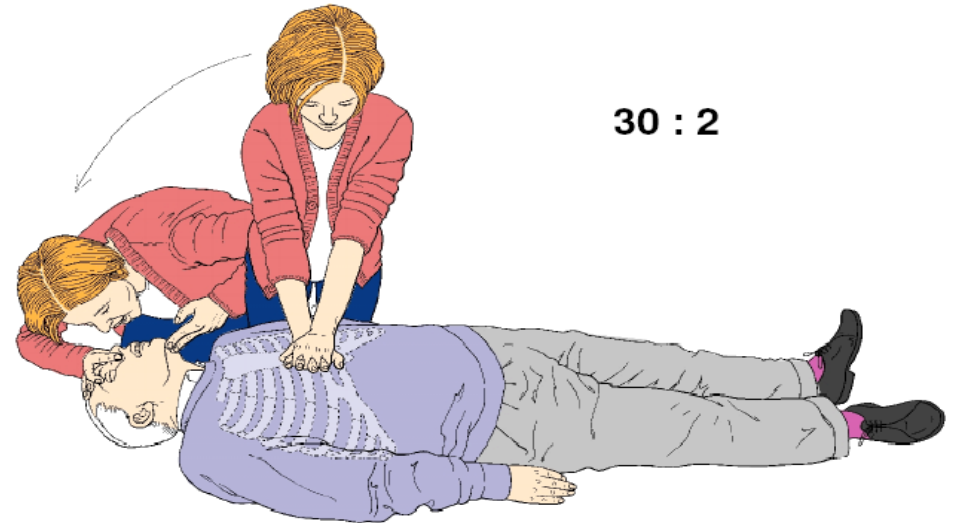
1 sek.



NE GLEDE NA UČINKOVITOST IZVEDENIH VPIHOV NADALJUJEMO S SRČNO MASAŽO

RAZMERJE MED SRČNO MASAŽO IN UMETNIH DIHANJEM JE

30:2



RAZMERJE OSTAJA ENAKO:

- ČE OŽIVLJAMO ODRASLO OSEBO ALI OTROKA
- ČE OŽIVLJA ENA OSEBA ALI DVE

OSEBE, KI MASIRAJO NAJ SE MENJAJO NAJKASNEJE NA 2
MINUTE !!



DA ali NE ?



Priporočila ILCORJA so, da očividci ob srčnem zastoju nemudoma pričnejo z izvajanjem zunanjih stiskov prsnega koša.

Očividci, ki pa so ustrezno usposobljeni in zmožni, pa naj izvajajo stiske prsnega koša in umetno ventilacijo (tudi usta na usta).

Omenjeno je še posebno koristno pri oživljanju **otrok**, pri srčnih zastojih kjer je očiten vodilni razlog za zastoj srca **asfiksija** in v primerih, ko bo do **prihoda dodatne pomoči minilo dalj časa.**

ZADUŠITEV S TUJKI

ZAVESTNA OSEBA - spodbujamo jo pri kašljanju,
- izvedemo 5 udarcev med lopaticami,
- sledi Heimlichov prijem (5 sunkov).

(OPOMBA: H. prijem je dovoljen le pri odraslih in otrocih, prepovedan pa pri dojenčkih do 1 leta.)

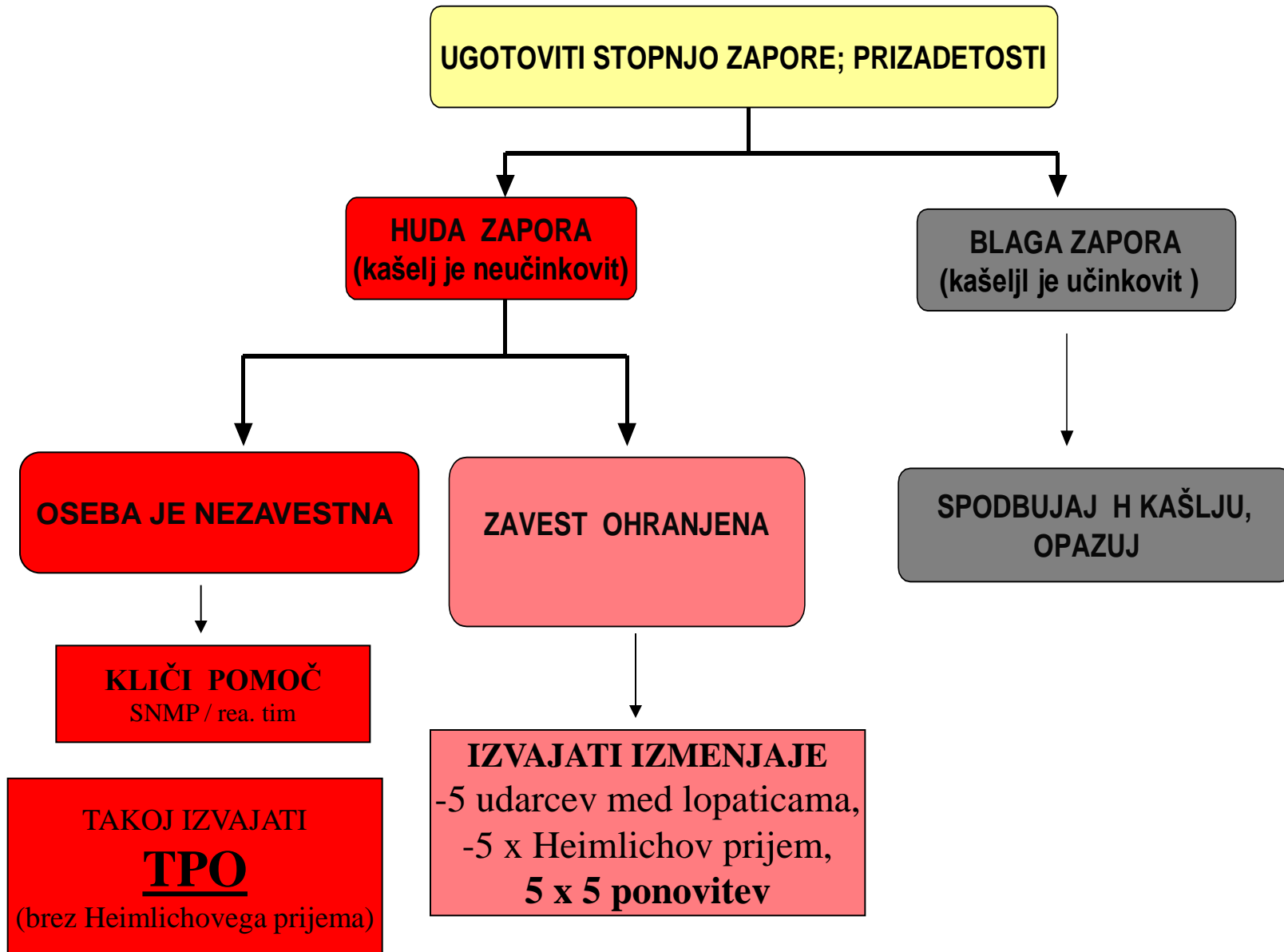
**DOKLER JE OSEBA PRI ZAVESTI IZMENIČNO PONAVLJAMO
UDARCE MED LOPATICAMI IN HEIMLICHOV PRIJEM
V RAZMERJU 5 : 5**



5 : 5



ALGORITEM PRISTOPA PRI TUJKIH V DIHALNIH POTEH



DUŠITEV S TUJKI PRI MAJHNIH OTROCIH

KAJ STORITI?

(predvsem ne smete dopustiti, da vas zajeme panika)

1. Majhne otroke, ki jih še lahko fizično obračate v svojih rokah (običajno nekje do enega leta starosti), primite v roko in si jih s prednjim delom trupa položite na podlaket.
2. Z isto roko pridržite glavo v predelu spodnje čeljusti, da ne izpostavljate vrata sunkovitim premikom (slika 1).



3. Otroka enako kot odraslega z odprto dlanjo **do petkrat udarite med lopaticami** (slika 2).



4. Udarci naj ne bodo pregrobi, vendar vseeno odločni. Med udarci preverjajte morebitno odstranitev tujka. Če vam ga po petih udarcih ni uspelo odstraniti, preprosto podložite podlaket druge roke na hrbet otroka, ponovno primite njegovo glavo in otroka v celoti obrnite za 180 stopinj, tako da ga gledate v obraz (slika 3).



5. Dva prsta (kazalec in sredinec) položite otroku na prsnico (na sredino prsnega koša) in ponovno petkrat odločno stisnite njegov prsni koš (slika 4).



Do pet odločnih stiskov prsnega koša; izvedite jih namesto Heimlichovega prijema, ki ga lahko začnete izvajati šele pri otroku nad enim letom starosti.

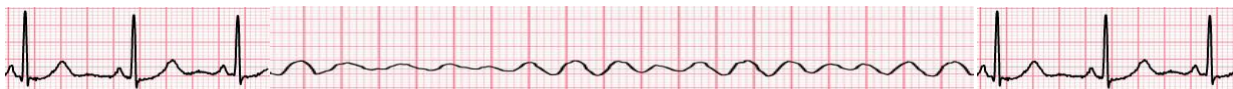
S tem prijemom enako kot doslej poskušate povečati pritisk v prsni votlini, ki bi izvrgel tujek.) Nato ponavljajte ta dva manevra, dokler tujek ne bo odstranjen. Če vam to ne bo uspelo, bo otrok izgubil zavest. **V tem primeru ga začnite oživljati.**

SAMOPOMOČ OB DUŠENJU S TUJKOM

V predelu trebuha (med popkom in žličko) se sunkovito naslonite na hrbtni naslon stola, rob mize itd. S tem boste nadomestili stiske v predel trebuha (Heimlichov prijem) in s sunkom izvrgli tujek.



Uporaba avtomatičnega zunanje defibrilatorja ; AED



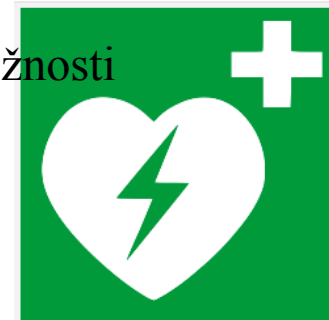
Zastojni srčni ritem primeren za defibrilacijo (ventrikularna fibrilacija – VF) je bil kot primarni zastojni ritem zaznan v 25 do 50 procentih.



Predvideva se, da je bil omenjeni ritem VF ali pa tudi VT (ventrikularna tahikardija) prisoten kot začetni zastojni ritem, še pogosteje, vendar se je do prihoda reševalcev že spremenil v asistilojo.

Pri hitri uporabi AED-ja, na javnih mestih, oz. monitoringu ob srčnem zastoju, pa je le ta javil potrebo po defibrilaciji oz. je bil zaznan zastojni ritem FV, v 75 procentih.

Izvedba prve defibrilacije znotraj 3 do 5 minut po zastoju srca, izboljšajo možnosti preživetja za 50 do 70 %.



V večini primerov ob srčnem zastoju pri odrastli osebi pride do motenih »bio-električnih« impulzov znotraj srčne mišice. Le te pa je možno z zunanjim virom električne energije, usmerjene preko prsnega koša prizadete osebe, učinkovito izničiti in srcu dati možnost, da ponovno vzpostavi ustrezen srčni ritem s pulzom.

Z defibrilatorjem, s pomočjo posebnih elektrod, usmerimo ustrezno električno energijo skozi srce.

Optimalno pomoč predstavlja izvedba defibrilacije, optimalni čas pa predstavljajo prve minute po nastanku VF/VT.

AED sam prepozna potrebo po izvedbi defibrilacije. Zanesljivost prepoznavne in izvedbe ustrezne defibrilacije pa po raziskavah znaša skoraj 100%.

KAKO UPORABITI AED



Pristopi varno

Preveri odzivnost

Odpri dihalno pot

Preveri dihanje

Pokliči 112

30 vtisov na prsni koš

2 umetna vdiha



Vir: ERC

Pristopi varno

Preveri odzivnost

Odpri dihalno pot

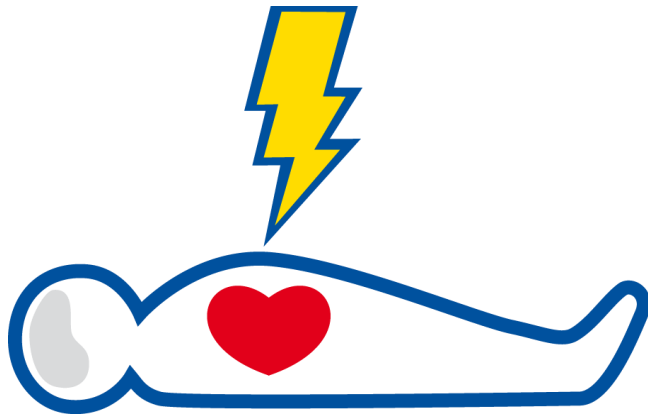
Preveri dihanje

Pokliči 112

Nalepi elektrode AED-ja

Sledi navodilom AED-ja

**TAKOJ KO IMATE NA VOLJO AED
GA UPORABITE PRI OSEBI, KI NE
KAŽE ZNAKE ŽIVLJENJA !!**



Priklopi AED



- Nekateri AED-ji se avtomatsko prižgejo, ko se jih odpre

PRILEPI ELEKTRODE NA BOLNIKOVA GOLA PRSA

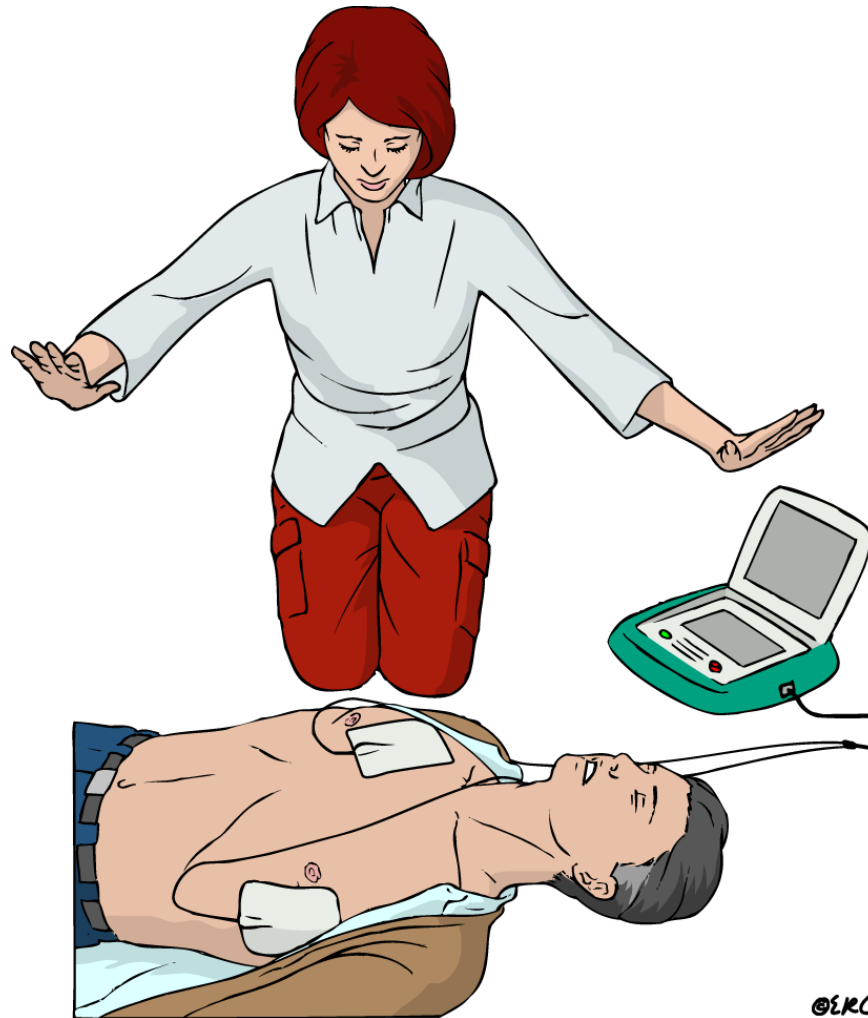


©ERC

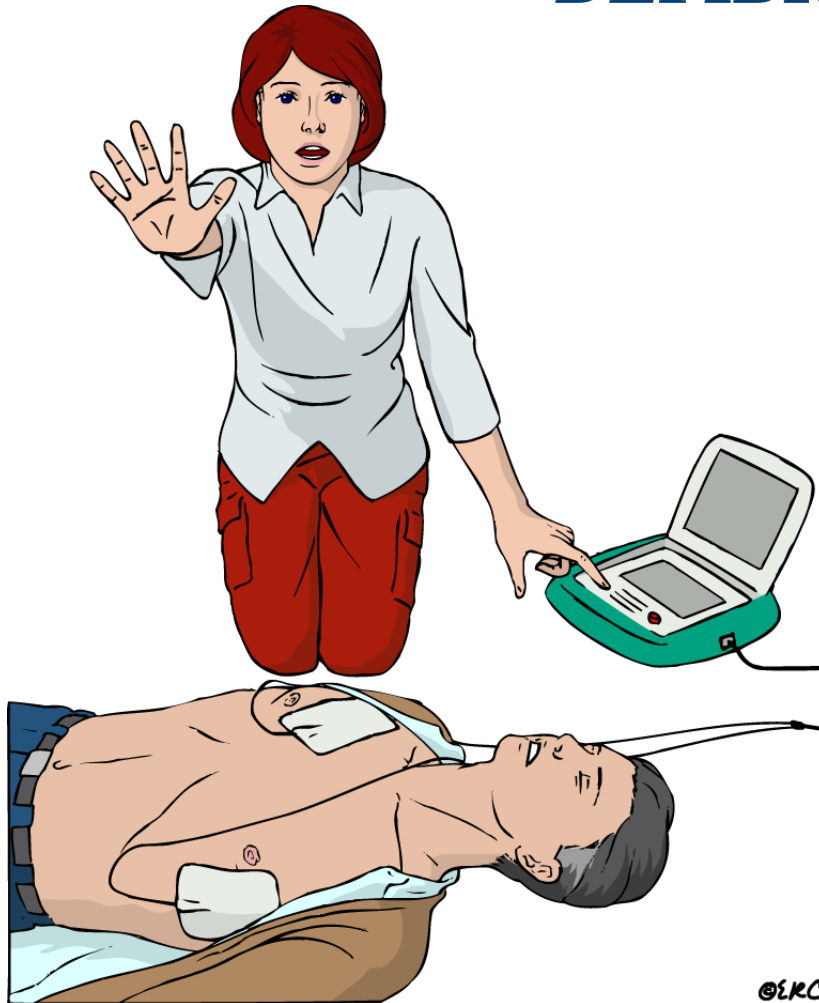


©ERC

APARAT ANALIZIRA SRČNI RITEM- NE DOTIKAJ SE BOLNIKA



APARAT SVETUJE ELEKTRIČNI SUNEK - DEFIBRILACIJO

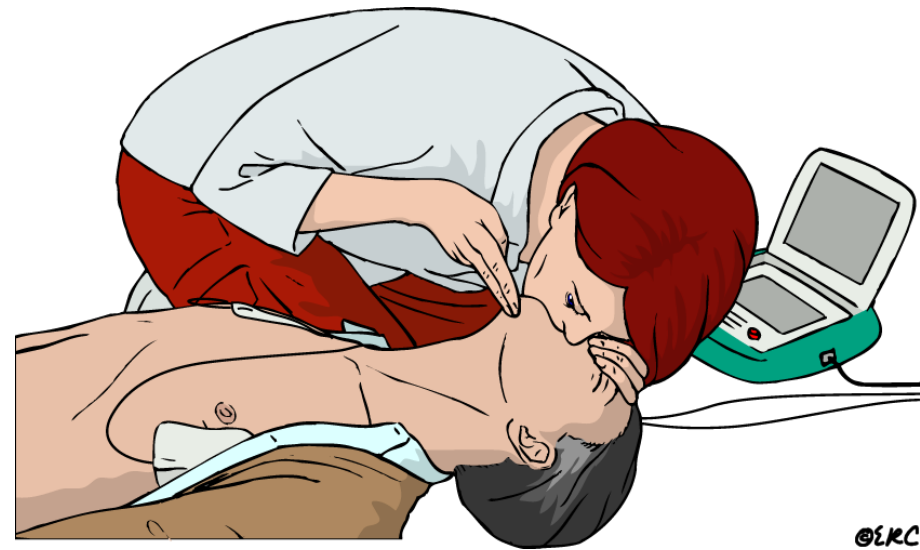


- Vsi stran od bolnika!
- Prepričaj se, da se nihče ne dotika bolnika, tudi sam ne.
- Pritisni na gumb za izvedbo električnega sunka.

**ELEKTRIČNI SUNEK JE
IZVEDEN-SLEDI NAVODILOM
APARATA !?: IZVAJAJ TPO 2
MINUTI**



30



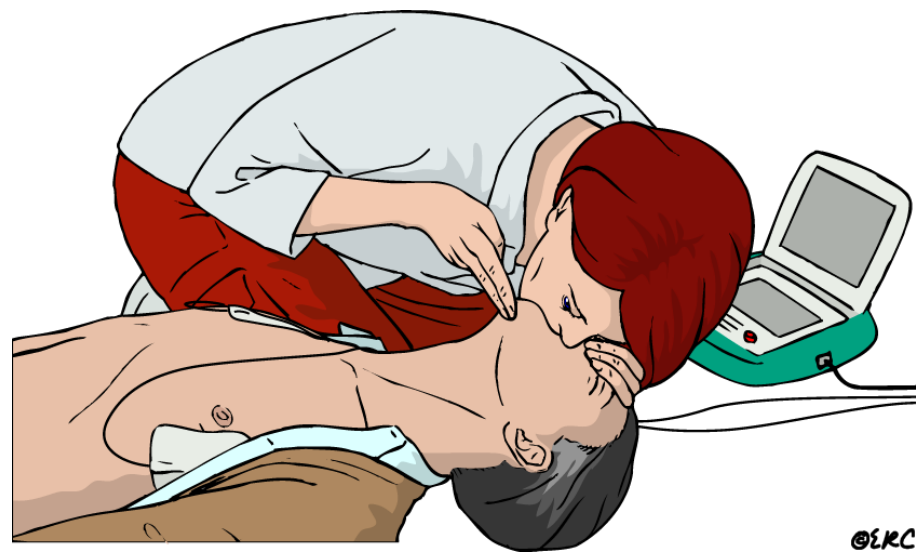
2

APARAT NE SVETUJE
ELEKTRIČNEGA SUNKA-
SLEDI NAVODILOM
APARATA: IZVAJAJ TPO 2
MINUTI



©ERC

30

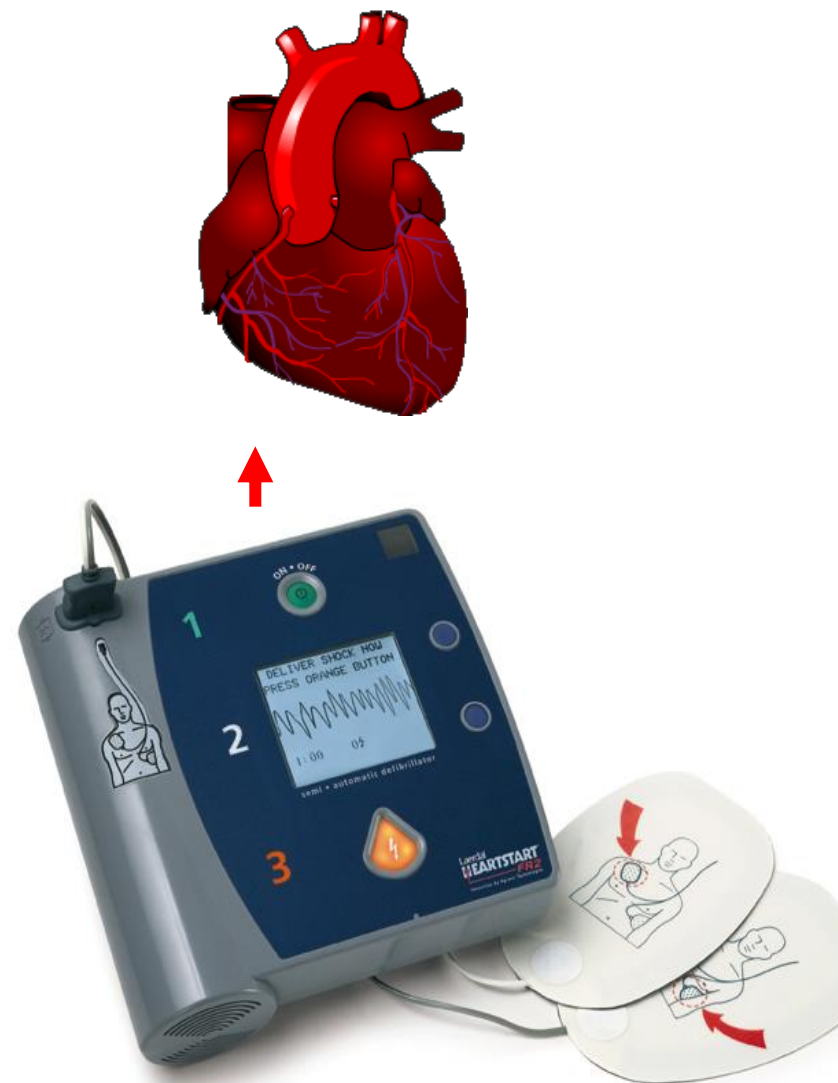


©ERC

2

Z ZGODNJO
DEFIBRILACIJO LAHKO
UČINKOVITO REŠITE
ŽIVLJENJE OSEBI ŠE
PREDEEN NA POMOČ
PRISPE SLUŽBA NMP.

ZATO NE ODLAŠAJTE Z
NJEHOVO UPORABO!!

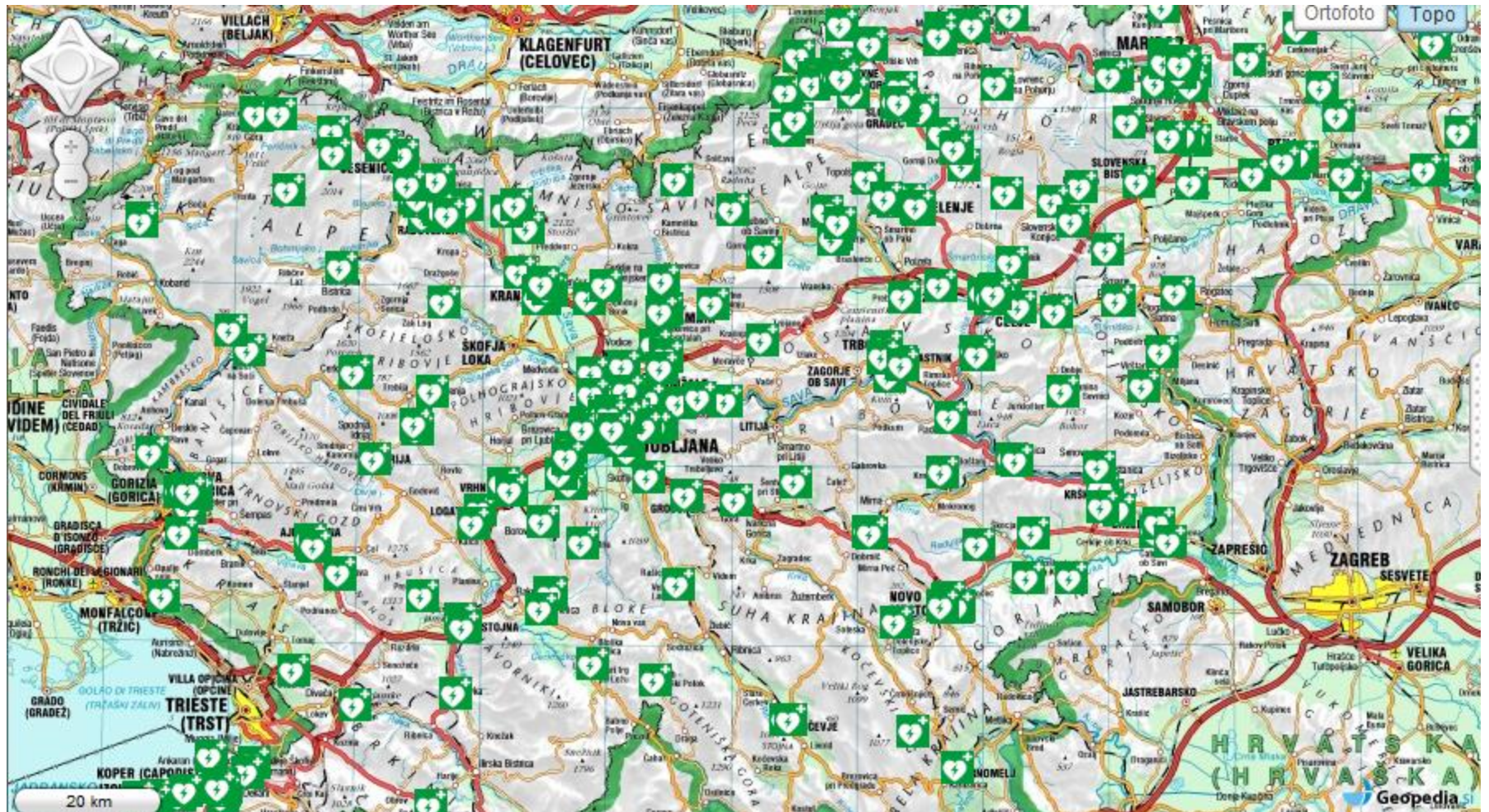


JAVNA MREŽA AED-jev V SLOVENIJI

<http://www.aed-baza.si/>



http://www.aed-baza.si/index.php?option=com_content&view=article&id=79&Itemid=62



Zaključek:

TPO sodi med urgentna in stresna stanja.

Časa, ki ga imamo na voljo je malo.

**Zato le optimalna predhodna
pripravljenost lahko zagotavlja
rezultate, ki se od nas pričakujejo in
smo dolžni zagotoviti.**

Ni potrebe po oživljanju, ampak vseeno hvala za vašo skrb!!!



Lep dan še naprej !!